

เลขที่.....	
แบบรายงานการเข้าร่วมประชุม/ อบรม/สัมมนา/ ศึกษาดูงาน ☒ รายบุคคล ☐ กลุ่มบุคคล	
ชื่อ – นามสกุล : นางสาวจิตรา รัตนสิน	ตำแหน่ง : บรรณารักษ์
สังกัดฝ่าย / หน่วยงาน : ห้องสมุดองค์กรฯ สำนักหอสมุดกลาง	
ชื่อหลักสูตร	ห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จากวิสัยทัศน์ สู่แนวปฏิบัติ (SDGs from Vision to Librarian Action)
วัน/เดือน/ปี	วันศุกร์ที่ 18 ธันวาคม 2563
สถานที่จัด	ณ ห้องประชุมชั้น 7 ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หน่วยงานผู้จัด	1. ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา 2. ชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ 3. ชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ค่าใช้จ่าย	☐ ไม่มี ☒ มี จำนวน 1,300 ... บาท เบิกจ่ายจากงบประมาณ ☐ แผ่นดิน ☐ เงินรายได้ ☐ งบอื่นๆ (ระบุ)
ใบเกียรติบัตร/ วุฒิบัตร	☒ ได้รับ ☐ ไม่ได้รับ เนื่องจาก..... ☐ ไม่มี
สรุปรายงาน - การบรรยายเรื่อง “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สู่เป้าหมายต้นแบบมหาวิทยาลัยแห่งความยั่งยืนในทุกมิติ” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดี ฝ่ายความยั่งยืนและบริหารศูนย์วิจัย มหวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals: SDGs ข้อที่เร่งด่วนที่สุดคือข้อที่ 13 เรื่อง Climate Action ซึ่งทุกวันนี้สื่อมวลชนเรียกว่า Climate Crisis หรือวิกฤตสภาพภูมิอากาศ เพราะทุกการเปลี่ยนแปลงเพียง 1 องศาเซลเซียส จะนำไปสู่ภัยพิบัติ-ภัยธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น มธ. มุ่งเน้นเรื่องการใช้พลังงาน โดยแก้ปัญหาที่ต้นเหตุด้วยการผลิตไฟฟ้าใช้เองในมหาวิทยาลัย ซึ่งปัญหาพลังงานที่เกิดจากการเปิดแอร์ในห้องเรียน ไฟส่องสว่าง การชาร์จแบตเตอรี่ เป็นต้น ทั้งหมดนี้ใช้พลังงานมหาศาล ทั้งนี้ สิ่งแรกที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต้องดำเนินการก็คือการหันกลับมาสำรวจตัวเองว่ามีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกิจกรรมใดบ้าง ซึ่งแน่นอนว่าสิ่งแรกคือเรื่อง “พลังงาน” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตั้งต้นผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ โดยตั้งเป้าไว้ที่ 10 เมกะวัตต์ หรือคิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 3 ของปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ภายในมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน และจะเดินหน้าเปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดให้เป็นแบบประหยัดพลังงาน ซึ่งคาดว่าจะลดการใช้ไฟฟ้าได้ นอกจากพลังงานไฟฟ้าแล้ว มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังให้ความสำคัญกับเรื่องของ “การสัญจร” เพราะเชื้อเพลิงของรถยนต์ก็มีต้นทางมาจากพลังงานฟอสซิลเช่นกัน ดังนั้นเป้าหมายสูงสุดที่วางไว้คือ transportation แบบ zero evicition คือไม่มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ สิ่งที่ทำไปแล้วคือเรื่องของจักรยาน และเพิ่มยานพาหนะที่เป็นไฟฟ้าเข้ามา เช่น มีสกูตเตอร์ไฟฟ้าให้เช่า และเริ่มต้นโครงการรถพลังงานไฟฟ้า (EV) แบบ car sharing ให้เช่าเป็นรายชั่วโมง นอกจากนี้ ยังดำเนินการเรื่อง “ซึมซับ-ดูดกลับ” (absorb) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ผ่านการ “เพิ่มพื้นที่สีเขียว” แนวคิด ต้นไม้ คือเครื่องมือในการ absorb ได้ดีที่สุด เป็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ มีการเปลี่ยนนโยบายเรื่อง การตัดต้นไม้ให้ถูกวิธี - การบรรยายเรื่อง “นันทบุรีศึกษา บทบาทห้องสมุด มสธ. กับการจัดการสารสนเทศจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ชุมชนยั่งยืน” โดย นางวรรณ สุขพรวินิต อดีตผู้อำนวยการ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ห้องสมุดกับการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดย IFLA มี 17 เป้าหมาย ซึ่งห้องสมุดจะเกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ 4 ด้านการศึกษา ห้องสมุดในฐานะแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ห้องสมุด มสธ. กับบริการวิชาการแก่สังคม เริ่มโครงการตั้งแต่ปี 2548 โครงการจัดการสารสนเทศท้องถิ่นนันทบุรีศึกษาเพื่อส่งเสริมบริการห้องสมุดสู่ชุมชน ณ ปัจจุบันนี้โครงการดำเนินมาแล้ว 15 ปี ริเริ่มโครงการด้วยการศึกษาเรื่องราว	

ของท้องถิ่น เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ชุมชน ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่อาศัยอยู่ในถิ่นฐาน บ้านเรือนตามภูมิภาค และลักษณะภูมิศาสตร์ อันผูกพันร่วมวิถีวัฒนธรรมเดียวกัน ผู้คนในชุมชนมีความทรงจำส่วนบุคคล และความทรงจำร่วมกันของผู้คนที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกัน และท้องถิ่นใกล้เคียงกันที่เป็นรากเหง้าก่อให้เกิดเป็นเรื่องราว เรื่องเล่า เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นอยู่ อาหารการกิน อาชีพท้องถิ่น การทำมาหากิน ประเพณี ความเชื่อ ศรัทธา จิตวิญญาณ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของท้องถิ่นหรือการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมของสังคม

โครงการนี้ได้รับรวบรวมผลงานทั้งหมดออกมาเป็นหนังสือหลายชื่อเรื่อง เช่น นนทบุรีศรีมหาสมุทร ปัทมาพยัญมูรา พิศมัยท่นพื้นบ้าน วัดชมภูเวก ท้องถิ่นบางบัวทอง ภูมินามอำเภอบางบัวทอง ภาพเก่าเล่าเรื่องบางบัวทอง ภูมินาม อำเภอไทรน้อย ท้องถิ่นปากเกร็ด วัดในอำเภอบางบัวทอง ภูมินามอำเภอปากเกร็ด เป็นต้น และมีการพัฒนาระบบห้องสมุดดิจิทัลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นนนทบุรีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการรวบรวมและจัดเก็บสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นตัวอักษร เสียง ภาพ และภาพกราฟิก ผู้ใช้ทั่วไปสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลสารสนเทศในระบบห้องสมุดดิจิทัลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

การนำผลผลิตของการศึกษาสนเทศท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์ก่อให้เกิดความยั่งยืน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในท้องถิ่นนนทบุรี การบรรยาย ฝึกอบรมเฉพาะเรื่องให้แก่กลุ่มเป้าหมาย การจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ เป็นแหล่งเรียนรู้และอ้างอิงเพื่อการศึกษา งานวิจัย ร่วมมือการจัดแสดงนิทรรศการกับหน่วยงานต่างๆ จัดทำนิทรรศการถาวร “นนทินิทรรศน์” การอนุญาตให้จัดพิมพ์หนังสือที่ผลิตมาเพื่อเป็นหนังสือที่ระลึกในงานต่างๆ

- การบรรยายเรื่อง “บริการห้องสมุด เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ที่ยั่งยืน” โดย นางวันทนา กิตติวรพันธุ์ อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มีแนวทางการบริหารการให้บริการที่ยั่งยืน ได้แก่ การสร้างความประทับใจเพื่อดึงดูดผู้ใช้บริการ เริ่มตั้งแต่จุดสัมผัสแรก ได้แก่ แม่บ้าน รปภ. ทางเข้า ออก บุคลากรผู้ให้บริการ ใส่ใจความปลอดภัยด้วย รปภ. กล้องวงจรปิด อำนวยความสะดวกในการใช้ IT สามารถเข้าถึงได้ 24 ชั่วโมง เพื่อสร้างความประทับใจ มั่นใจในบริการ เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร เช่น การเข้าใช้ฐานข้อมูล การให้บริการทางออนไลน์ ทางโทรศัพท์ เช่น Facebook ต้องคัดเลือกผู้เขียน Status นำเสนอความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง – ใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงบริการ – การจัดให้บริการพื้นที่ให้บริการในห้องสมุด ต้องมีกระบวนการวางแผน มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนได้ในอนาคต มีพื้นที่ให้บริการที่ผู้ใช้บริการอยู่ได้นานๆ โชนให้บริการที่หลากหลาย มีทั้งพื้นที่ส่วนตัว โชนเงียบ โชนใช้เสียง โชนจับ โชนอาหาร แต่ละชั้นจะมี Concept การตกแต่งเดียวกัน การตกแต่งในชั้น ไม่จำเป็นต้องจัดหาวัสดุใหม่ ใช้ของเก่ามารีโนเวท เช่น แก้วไม้สักเก่า พื้นห้องจากกระเบื้องยางเปลี่ยนเป็นพื้นลามิเนต เคาน์เตอร์บริการตกแต่งให้ต่ำลงมา ปรับแต่งห้องพักเจ้าหน้าที่หลังเคาน์เตอร์บริการ ห้องเก็บของชั้น 1 เปลี่ยนเป็นพื้นที่นั่งอ่าน 24 ชั่วโมง เป็นต้น คัดนำวัสดุเก่าเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ใช้ เช่น เลี้ยงอาหาร ขนม ในช่วงสอบ

- การบรรยายเรื่อง “ความยั่งยืน บริบทโลก บทบาทเรา” โดย ดร. มลิวลย์ ประดิษฐ์ธีระ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
ความยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับบริบทโลกและบทบาทของเราที่ช่วยทำให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิตได้ดำเนินกิจกรรมตามวิสัยทัศน์ที่ IFLA กำหนด กล่าวถึง

บทบาทของห้องสมุดในการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ของ IFLA มีดังนี้

1. ส่งเสริมและพัฒนาทักษะสารสนเทศ
2. ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ
3. สื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้ของ
4. บทบาทของการเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ วิจัยของชุมชนและสังคม
5. สร้างพันธมิตรและเครือข่ายความร่วมมือในระดับสากลเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงและแบ่งปันสารสนเทศและความรู้
6. ส่งวน อนุรักษ์ และส่งเสริมการเข้าถึงวัฒนธรรมและมรดกโลก
7. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการเข้าถึงและให้บริการภาครัฐ

ประเทศไทยมี “เครือข่ายห้องสมุดสีเขียว” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างห้องสมุดที่มีความสนใจในการเป็นห้องสมุดที่ใส่

ใจและมีการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อ พ.ศ. 2557 ปัจจุบันมีสมาชิก 73 สถาบัน ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2562 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ วันที่ 11 กันยายน 2563 ได้มีมติเห็นชอบให้มีการจัดตั้งชมรมห้องสมุดสีเขียวขึ้น ซึ่งสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิตเป็น หน่วยงานหนึ่งที่เข้าร่วมโครงการ และดำเนินกิจกรรมห้องสมุดสีเขียวจนได้รับรางวัล

ห้องสมุดกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ตัวแปร/แนวทางที่ใช้ในการประเมินความคุ้มค่า

1. มูลค่าการลงทุน เช่น ค่าบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ ราคาระบบ/ซอฟต์แวร์
2. จำนวน/ปริมาณ เช่น หนังสือเล่มกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน และโอกาสในการเข้าถึง
3. สถิติการใช้ เช่น การเข้าใช้เว็บไซต์ การเข้าถึงและดาวน์โหลดเอกสารจากฐานข้อมูล หรือบริการอิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่างๆ
4. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ (ประเมินประสิทธิภาพ)
5. วิเคราะห์ต้นทุนบริการและการดำเนินงาน เช่น การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยในการให้บริการ ต้นทุนต่อหน่วยในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

การสร้างและบริหารคุณค่า

1. การบริหารคุณค่า (Value) เป็นความจำเป็นที่จะทำให้ห้องสมุดคงอยู่อย่างยั่งยืน
2. ความต้องการของผู้ใช้และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ห้องสมุดควรมีการสอบถามความต้องการและประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบริการใหม่ๆ และบริการที่มีการลงทุนสูง
3. การวัดผลที่ได้รับ (outcome) และผลกระทบ (impact)
4. การเพิ่มมูลค่าให้กับบริการ การสร้างภาพลักษณ์
5. ห้องสมุดควรให้ความใส่ใจต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

การบริหารคุณค่า

1. การลงทุนทางเทคโนโลยีมักมีมูลค่าสูง และไม่สร้างกำไรเช่นองค์กรธุรกิจ แต่ทำให้ห้องสมุดมีความทันสมัย
2. การลงทุนด้านสินทรัพย์ เช่น การปรับปรุงอาคาร ปรับสภาพแวดล้อมให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตและทันสมัย เป็นการตอบสนองความต้องการและรสนิยมผู้ใช้ ส่งผลให้มีการใช้ห้องสมุดมากขึ้น และสถาบันได้รับประโยชน์ด้านภาพลักษณ์
3. การพัฒนาฐานข้อมูลเอกสารสำคัญ/เฉพาะด้านของมหาวิทยาลัยอาจต้องลงทุนสูงแต่ทำให้ห้องสมุดมีสารสนเทศที่มีความเป็นเอกลักษณ์
4. การบอกรับฐานข้อมูลวิจัยเฉพาะด้านและชั้นสูงเพื่อสร้างความพร้อมในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย ประเมินผลจากจำนวนบทความวิจัย/วิชาการที่เผยแพร่ในระดับสากล, การถูกอ้างอิง รวมถึงการที่คณาจารย์/นักวิจัยของสถาบันได้รับรางวัล
5. คุณค่าจากการเลือกใช้เทคโนโลยีขั้นเลิศ (The state of art software/technology) หรือเลือกโปรแกรมระบบเปิด (Open source)
6. การใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความสะดวกสบายของผู้ใช้ เช่น การมีระบบสืบค้นแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ การมีบริการข้อมูลผ่านอุปกรณ์พกพา การมีระบบสนับสนุนข้อมูลที่ช่วยผู้ใช้ตัดสินใจ
8. ห้องสมุดเป็นองค์กรที่ให้บริการโดยปราศจากอคติ อยู่เหนือข้อขัดแย้งทางผลประโยชน์ทั้งปวง ห้องสมุดจึงเป็นองค์กรที่มีโอกาสในการพัฒนาความยั่งยืนแก่องค์กร สถาบัน ชุมชนและสังคม ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่สร้างคุณค่าและความยั่งยืนของห้องสมุดเช่นกัน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้เห็นรูปแบบของการพัฒนาห้องสมุดในยุคใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้
2. การพัฒนาห้องสมุดแบบยั่งยืน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เราสามารถช่วยกันแก้ไข ปรับปรุง รักษา และคงไว้เพื่อความยั่งยืนตามแบบ SCGs

นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ปรับปรุงการทำงาน ดังต่อไปนี้	
หัวข้อการปรับปรุง / พัฒนา	รายงานผลการปรับปรุง/ พัฒนา ภายในวันที่

ข้อเสนอแนะอื่นๆ(ถ้ามี)

ผู้รายงาน
(นางสุจิตรา รัตนสิน)
บรรณารักษ์
วันที่ 24 ส.ค. 2563

ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่าย

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
(นางสาวธนกร พึ่งพาพงศ์)
หัวหน้าห้องสมุดองค์กรักษ์
วันที่ 24 ส.ค. 2563

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ 28 ส.ค. 2563
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์วิศาล มหาสิทธิวัฒน์)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
วันที่ 28 ส.ค. 2563

- หมายเหตุ :
1. จัดทำรายงานฯ หลังจากเข้าร่วมประชุม/ อบรม/สัมมนา /ศึกษาดูงาน ภายใน 7 วันทำการ เสนอหัวหน้าฝ่าย
 2. หัวหน้าฝ่ายเสนอความเห็น ภายใน 3 วันทำการ และเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
 3. แจ้งผู้รายงานทราบ และจัดเก็บเข้าแฟ้มรายงานการเข้าประชุม/ อบรม/สัมมนา /ศึกษาดูงาน
 4. หัวหน้าฝ่ายติดตามผลการปรับปรุงพัฒนา
 5. หัวหน้าฝ่ายรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาให้ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลางได้ทราบ